

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3315/2021
27.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Гордане Комненић, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Травица, адвокат из ..., против тужене „Credit Agricole Banka Srbija“ АД Нови Сад, чији је пуномоћник Милица Чворовић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 3737/18 од 02.03.2021. године, у седници одржаној 27.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 3737/18 од 02.03.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Новом Саду Гж 3737/18 од 02.03.2021. године у делу става првог изреке (којим је одбијена жалба тужене) и делу одлуке о трошковима поступка и пресуда Основног суда у Новом Саду П 1031/2018 од 12.06.2018. године у ставовима првом, другом и трећем изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је ништава одредба члана 2. тачка 7. Уговора о дугорочном стамбеном кредиту број ...-...-..., која гласи: „износ 176 евра на износ одобреног кредита у динарској противвредности по средњем курсу НБС-а, корисник кредита и солидарни дужник су сагласни да банка једнократно наплати све трошкове везане за пуштање кредита на дан пласмана кредита путем задржавања корисникових текућих рачуна и текућих рачуна солидарног дужника код банке“ и да се обавезе тужена да тужиоцу плати износ од 176 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу НБС на дан исплате са законском затезном каматом од 30.08.2017. године до исплате, као и захтев тужиоца да се тужена обавезе да му накнади трошкове поступка.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Новом Саду Гж 3737/18 од 02.03.2021. године у преиначујућем делу, тако што се одбија жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Новом Саду П 1031/2018 од 12.06.2018. године у ставовима четвртном, петом, шестом и седмом изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 24.000,00 динара у року од 8 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 1031/2018 од 12.06.2018. године, ставовима првим, другим и трећим изреке делимично је усвојен примарни тужбени захтев, па је утврђено је да је ништава одредба члана 2. тачка 7. Уговора о дугорочном стамбеном кредиту број ...-...-..., ближе наведено у ставу другом изреке и тужена је обавезана да тужиоцу плати 176 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу НБС на дан исплате са законском затезном каматом од 30.08.2017. године до исплате. Ставом четвртим изреке одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се утврди да је ништава одредба члана 2. тачка 8. ставови 1. и 2. Уговора о дугорочном стамбеном кредиту број ...-...-..., којим се корисник кредита обавезао на плаћање фиксног административног трошка за обраду захтева за осигурање кредита у износу од 30 евра (став 1) и за осигурање кредита од 2,5%, односно 940 евра (став 2), све ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом петим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да тужиоцу плати преко досуђених 176 евра до тражених 1.146 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу НБС на дан исплате, са законском затезном каматом почев од 21.08.2017. године па до коначне исплате. Ставом шестим изреке одбијен је захтев којим је тужилац тражио законску затезну камату на досуђени износ од 176 евра од 21.08.2017. године до 29.08.2017. године. Ставом седмим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 54.500,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке па до коначне исплате.

Пресудом Вишег суда у Новом Саду Гж 3737/18 од 02.03.2021. године, ставом првим изреке жалба тужене је одбијена, а жалба тужиоца усвојена, па је првостепена пресуда преиначена тако што је утврђено да је ништава одредба члана члана 2. тачка 8. ставови 1. и 2. Уговора о дугорочном стамбеном кредиту број ...-...-... и тужена је обавезана да тужиоцу исплати поред досуђених 176 евра, исплати још и 970 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу НБС на дан исплате, са законском затезном каматом почев од 21.08.2017. године па до коначне исплате, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 71.542,00 динара са законском затезном каматом почев од 12.06.2018. године па до коначне исплате, а одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 37.042,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате. Ставом трећим изреке одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе, па је на основу члана 404. став 2. тог закона одлучио као у ставу првом изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је као корисник кредита са туженом као даваоцем кредита закључио Уговор о дугорочном стамбеном кредиту од 18.08.2017. године, којим је тужиоцу одобрен кредит (у износу од 37.600 евра са роком отплате од 240 месеци). Одредбом члана 2. тачка 7. наведеног уговора тужилац се обавезао да плати на име свих трошкова за пуштање кредита од стране банке на дан пласмана кредита, износ од 176 евра у динарској противвредности, док је одредбом члана 2. тачка 8. став 1. Уговора предвиђено да корисник кредита преузима на себе обавезу да пре пуштања кредита у коришћење плати: фиксни административни трошак за обраду захтева за осигурање према важећој тарифи НКОСК-а, који у тренутку закључења овог уговора износи 30 евра и ставом 2. да плати на име накнаде за осигурање кредита према важећој тарифи НКОСК-а, који је у тренутку закључења овог уговора износио 2,5% односно износ од 940 евра.

У обрасцу понуде за наведени кредит (образац 1б-основни подаци о кредиту) у члану 3.3 утврђена је врста и висина свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, а између осталог: трошкови за обраду захтева од 20.995,04 динара, трошак осигурања кредита код НКОСК-а од 112.132,60 динара и трошак обраде захтева код НКОСК-а од 3.578,70 динара, све је предвиђено као једнократан трошак, фиксно. У обрасцу обавезних елемената уговора (образац 1б – ОЕ кредита) у члану 3.5 такође је предвиђена накнада наведених трошкова једнократно, фиксно, што је наведено и у контролној листи трошкова за одобрење стамбеног кредита, као и у информативном обрачуна (од 26.07.2017. године потписаном од стране тужиоца).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев и утврдио да је ништава одредба члана 2.7 уговора од 18.08.2017. године, налазећи да је предметна одредба уговора о кредиту ништава јер је противна одредбама чланова 12, 15, 46, 47, 103 и 1065. ЗОО, будући да је тужиоцу као кориснику остао непознат механизам по коме се добија висина ових трошкова, закључивши да тужилац зато има право на враћање наплаћеног по ништавој одредби на основу чланова 104. став 1, 210. и 214. ЗОО са законском затезном каматом од дана стицања с обзиром да је банка несавестан стицалац. Одбио је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се утврди да је ништава одредба члана 2.8 ставови 1. и 2. уговора од 18.08.2017. године, будући да је у наведеном уговору предвиђено да корисник кредита изричито, неопозиво и безусловно овлашћује банку да може да задужи текуће рачуне корисника кредита за износ средстава на име средстава на име плаћања осигурања кредита код НКОСК-а у динарској противвредности, те да из садржаја наведених одредби произилази образложеност трошкова које је корисник кредита обавезан да плати банци.

По оцени Врховног касационог суда, тужена ревизијом основано указује на погрешну примену материјалног права.

Према члану 103. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима и то ако циљ повређеног правила и закон не упућују на нешто друго и на ништавост се по члану 109. пази по службеној дужности.

Према одредби члана 1065. Закона о облигационим односима, уговором о кредиту банка се обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава, на одређено или неодређено време, за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је утврђено уговором. Уговор о кредиту се закључује у писменој форми што значи да се у писаном тексту уговора мора утврдити износ кредитних средстава, као и услови давања, коришћења и враћања кредита (члан 1066. наведеног закона).

Право банке да обрачунава трошкове и накнаде банкарских услуга поводом закљученог уговора о кредиту произилази из члана 43. Закона о банкама, којим је прописана могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова. Ово право банке је регулисано и подзаконским актима – Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Службени гласник РС“, број 65/11), која је донета на основу одредаба Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“, број 36/11 и 139/14), који се примењује од 05.12.2011. године, па тако и у конкретном случају с обзиром да је предметни уговор о кредиту закључен 18.08.2017. године.

Сходно томе, банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга у вези са реализацијом кредита, али је таква одредба уговора правно ваљана под условом да је понуда банке садржала врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви – периоде у којима ће се мењати и начин измене, што је прописано у одредби члана 17. став 4. тачка 10. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Наведено обавештавање корисника у предуговорној фази засновано је на једном од основних начела заштите корисника (право корисника на информисање) и обухвата дужност банке да кориснику пружи информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на (између осталог) уговор о кредиту за који је показао интересовање (у даљем тексту: понуду), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду (чланови 5. тачка 3. и 17. став 1. наведеног закона).

Сагласно овим законским одредбама у наведеној Одлуци Народне банке Србије („Службени гласник РС“, број 65/11) ближе су утврђени изглед и садржина образаца на којима се понуда уручује кориснику, па је банка дужна да кориснику кредита пре закључења уговора уручи понуду сачињену на одговарајућем обрасцу (образац 1Б-основни подаци о кредиту) који у тачки 3. обухвата трошкове кредита, а у тачки 3.3 врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита (очекивани трошкови у динарима исказују се у апсолутном износу).

Према утврђеном чињеничном стању у понуди поводом предметног уговора о кредиту (образац 1Б-основни подаци о кредиту), у члану 3.3 утврђена је врста и висина свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, а између осталог и провизија за обраду захтева од 20.995,04 динара, трошак осигурања кредита код НКОСК-а од 112.132,60 динара и трошак обраде захтева код НКОСК-а од 3.578,70 динара, а све је предвиђено као једнократан трошак, фиксно, што одговара и садржини спорне уговорне одредбе којом се тужилац као корисник кредита обавезао да даваоцу кредита плати фиксну накнаду – провизију за обраду захтева, трошак осигурања кредита код НКОСК-а и трошак обраде захтева код НКОСК-а. Како је тужилац, садржином наведене понуде у предуговорној фази (образац 1Б-основни подаци о кредиту), обавештен о врсти и висини накнаде која пада на његов терет, као и о врсти и висини накнаде за обраду захтева код НКОСК-а и премију осигурања код НКОСК-а, то банка није била у обавези да доказује структуру ове накнаде нити од чега се састоји, нити је таква уговорна одредба неодређена у смислу чланова 8. и 19. став 1. тачка 12. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Наиме, исказивање ове накнаде за банкарску услугу (одржавање кредита) задовољава услов одређености уговорне обавезе (врста и висина/фиксна или променљива) и у смислу члана 50. Закона о облигационим односима. Имајући у виду наведено, у конкретном случају уговорна одредба којом се корисник кредита обавезује да плати банци провизију за обраду захтева, трошак осигурања кредита код НКОСК-а и трошак обраде захтева код НКОСК-а није противна основним начелима облигационог права, нити основним начелима заштите корисника финансијских услуга. Како предметна уговорна одредба није ништава, тужилац неосновано потражује наплаћене новчане износе са законском затезном каматом на основу чланова 104. и 214. ЗОО.

Имајући у виду наведено неоснован је и евентуални тужбени захтев, будући да су примарни и евентуални тужбени захтеви идентични по својој садржини, како то правилно закључује првостепени суд.

Имајући у виду напред изнето, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставовима другом и трећем изреке.

Тужена је успела у поступку по ревизији, па јој на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. и 154. и 163. став 2 ЗПП припадају потребни трошкови поступка према оствареном успеху у спору. Како је преиначењем другостепене пресуде потврђена првостепена пресуда и у делу одлуке о трошковима првостепеног поступка, висина је одмерена на име тражених трошкова за састав жалбе и ревизије од по 12.000,00 динара, све према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања ових парничних радњи, док трошак судских такси није признат јер захтев није опредељен у смислу члана 163. став 2. ЗПП, као ни трошкови одговора на жалбу, јер нису били нужни за вођење ове парнице, због чега је у смислу одредбе члана 165. став 1. ЗПП одлучено као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић